

Hr Endel Siff
AS Logman Invest
endel.siff@primos.ee

Teie: 10.02.2012

Meie: 03.04.2012 nr 7-6/12/3741-4

Bekkeri sadama süvendamisega kaasnevale vee erikasutusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

Austatud härra Siff

Keskkonnaametis on menetluses Aktsiaselts Logman Invest (edaspidi *Taotleja*) vee erikasutusloa taotlus (edaspidi *taotlus*) Bekkeri sadama akvatooriumi ja sissesõidutee süvendamiseks, kai nr 5 ehitamisega seotud süvendamiseks ja ujuvdoki paigaldamiseks. Süvendustöid soovitakse teha mahus kuni 230 000 m³. Siinkohal märgime, et ujuvdoki paigaldamine sadamasse ei ole vee erikasutus veeseaduse § 8 lg 2 mõistes.

Vastavalt veeseaduse § 9 lg-le 5 annab vee erikasutusloa (edaspidi *luba*) Keskkonnaamet. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lg 2 p-le 18 ja lg-le 3, KeHJS § 6 lg-e 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 a määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust, täpsustatud loetelu“ § 11 p 7 ning KeHJS § 11 lg-te 2 ja 4 kohaselt annab Keskkonnaamet otsustajana eelhinnangu selle kohta, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustab keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkuse üle. KeHJS § 9 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses.

Vastavalt KeHJS § 11 lg-le 6 jätab otsustaja kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamata, muuhulgas juhul, kui keskkonnamõju on juba hinnatud kavandatavaks tegevuseks vajaliku teise tegevusloa menetlemise käigus või, kui otsustajal on tegevusloa andmiseks piisavalt teavet ja otsustaja hinnangul on selle tegevuse keskkonnamõju juba asjakohaselt hinnatud.

Taotleja on esitanud keskkonnaametile keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) aruande „Bekkeri sadama akvatooriumi ja sissesõidutee süvendamise keskkonnamõju hindamine“ Eesti Mereakadeemia töö nr 04/04 (Tallinn 2004) ning „Bekkeri sadama kai nr 5 ehitamise keskkonnamõju hindamine“ Eesti Mereakadeemia töö nr 01/05 (Tallinn 2005).

Tähelepanekud

Keskkonnaministeerium andis 29.01.2005 Taotlejale vee erikasutusloa nr L.VT.EE-34947 Bekkeri sadama akvatooriumi ja sissesõidukanali süvendamiseks mahus kuni 230 000 m³. Erinevatel põhjustel ei ole loa väljastamise järgselt sadamas vee erikasutusega seotud töid läbi viidud.

Keskkonnaministeerium viis loa menetluse käigus tulenevalt KeHJS § 6 lg 1 p-st 17 läbi keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*). KMH käigus hinnati kavandatavat tegevust, selle alternatiivseid lahendusi ja eeldatavalt mõjutatava keskkonna seisundit ning kavandatava tegevuse ja selle alternatiividega kaasnedavad võivad keskkonnamõju. Samuti esitati soovitusel negatiivse keskkonnamõju leevendamiseks või vältimiseks s.h avariide ennetamise meetmed ja tagajärgede likvideerimise võimalikud lahendid.

EELHINNANG:

Tegevuse iseloom

Bekkeri sadama akvatooriumi, sissesõidutee ja kai nr 5 ehitamisega seotud süvendamine ning ammutatud pinnase käitlemine. Süvendamise eesmärgiks on ohutu navigatsiooni tagamine Bekkeri sadamas. Hetkel on sadama akvatooriumis kohti, mille kohal sügavused erinevad ümbritsevast üle mitmekümne sentimeetri ning võivad põhjustada avariisid sadamas manööverdamisel ning sellest tulenevalt ka ohtu keskkonnale.

Tegevuse ala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimused

Keskkonna vastupanuvõime hindamisel lähtutakse Maa-ameti kaardirakenduse ja taotleja poolt esitatud andmetest. Bekkeri sadam asub Tallinnas Kopli lahe idarannikul Piirivalve ja Meeruse sadamate vahel ning piirneb kinnistuga, mille katastri tunnus on 78408:808:0047. Kinnistusraamatu andmetel on tegemist tiheasustusalaga mille sihtotstarve on 100% tootmisalaga. Sadama rekonstrueerimise mõjuala piirneb sadama akvatooriumi ja kaadamisalaga ning selle lähiümbrusega. Sadam on rajatud samanimelise laevatehase tarbeks aastatel 1912-1913. Nimetatud ajavahemikust tänaseni on sadamat korduvalt rekonstrueeritud ja vastavalt vajadusele süvendatud.

Süvendatud pinnas soovitakse kaadata Paljassaare lahes asuvale kaadamisaalale koordinaatidel:

59° 28,6827'N, 24° 38,8478'E

59° 29,1827'N, 24° 39,8678'E

59° 28,6927'N, 24° 39,8678'E

59° 28,4327'N, 24° 39,3278'E.

Tegemist on Veeteede Ameti poolt kinnitatud ametliku kaadamisalaga.

Kinnistul ja selle lähiümbruses, samuti kaadamisala ümbruses puuduvad kultuuri- või arheoloogilise väärtusega objektid. Taotletavate tööde võimalikus mõjupiirkonnas ei ole looduskaitseobjekte sh. Natura 2000 ala. Süvendustööde piirkonnast 2,5 – 3 km kaugusel asub Stroomi rand, mis on avalik supelrand

Tegevusega kaasnevad tagajärjed

Süvendamine toimub suures osas varem süvendatud alade piires ning seetõttu moodustavad valdava osa süvendatavatest setetest sinna aegade jooksul kogunenud muda ja möllikas liiv. Kohati kuulub süvendamisele ka looduslikus lasuvuses olev kõvem pinnas – moreen ja selle all lasuv kambriumi liivakivi, mille kogumaht on võrreldes pehmete pinnastega ca 10%. Süvendatav pinnas sadama piirkonnas on kergelt reostunud naftaproduktide ja raskemetallide osas jäädes aga tunduvalt alla tööstustsooni piirarvule, mistõttu ei teki sekundaarse merereostuse ohtu taassettinud heljumi resuspensioonist. Eeltoodud põhjustel võib ammutatud pinnast ka merre kaadata. Arvestades Paljassaare kaadamisala senist kasutamist ning seal juba

tekkinud muutusi ökosüsteemis, pole süvendatava pinnase kaadamine sinna keskkonnakaitseliselt vastunäidustatud. Kindlasti tuleb aga enne pinnase kaadamist eraldada sealt muud tahked esemed nagu betoonitükid, trossid ja muu tehnoloogiline prügi.

Arvestades Bekkeri sadama ja sealsete teiste sadamate ligi 100 aastast eksisteerimisperioodi võib väita, et kogu selle piirkonna ranniku looduslikud protsessid on inimese poolt mõjutatud ning uued tegevused ei muuda selle piirkonna rannaprotsesse oluliselt. Mõningane sügavuste muutus Bekkeri sadama laevatee piirkonnas ei muuda lainetuse režiimi ega põhjusta lähialadel sh Stroomi supelrannas ebasoovitavaid muutusi ka mitte ajutisi arengulisi muutusi. Lisaks levib Stroomi rannas valdavalt peen ja keskteraline liiv, mistõttu puuduvad supelranna piires looduslikud eeldused heljumina edasi kantava väga peene mineraalse aine kuhjumiseks.

KMH kohaselt sõltub heljumi leviku suund peamiselt Kopli lahe hoovustest. Tähelepanu tasub siin pöörata kellaosuti suunalisele hoovusele, mis Bekkeri sadamast kannab heljumi otse Stroomi randa. Selline hoovus tekib Kopli lahes kirde-, ida, loode ning kõige intensiivsemalt põhjatuulega. Sobivamad tuuled süvendustööde teostamiseks on edela- ja lääne tuuled, kuna heljumi levimine nende tuultega Stroomi randa on äärmiselt ebatõenäoline. Tulenevalt eeltoodust tuleb süvendustööde teostamisel arvesse võtta Stroomi ranna olulisust Tallinna elanikkonnale ning selle populaarsuse kasvu, mistõttu tuleks süvendustöid eelistatult teha kevad- ja sügisperioodil. Suveperioodil süvendamise puhul tuleb kogu tööde perioodi vältel teostada operatiivseiret ning tööd peatada kui tekib reaalne oht heljumi kandumiseks Stroomi randa.

Bekkeri sadama akvatooriumis põhjataimestik suures osas puudub. Vähesel määral levib taimestik laevatee piirkonnas. Paljassaare kaadamisalal põhjataimestik puudub. Teatud määral võib meretaimestikule Kopli ja Paljassaare lahes mõjuda ajutine merevee troofsuse tõus, tingituna süvendamisel merre sattuvatest toitainetest. Erinevate sadamate ehitusaegne seire on näidanud, et sadama süvendamise mõju põhjataimestikule on lühiajaline ning muutused taanduvad mõne aasta jooksul. Eeltoodu põhjal võib öelda, et vee erikasutuse mõju põhjataimestikule ei ole oluline. Kavandatavate tööde piirkond on põhjaloomastiku osas väga liigivaene, mistõttu on Bekkeri sadama süvendamisega kaasnevad mõjud Kopli ja Paljassaare lahe põhjaloomastikule väheolulised. Lühiajalised mõjud on küll vältimatud kuid taanduvad 1-2 aasta jooksul.

Taotletavate süvendustööde käigus, eriti just laevateel võib tekkida võimalus heljumi kandumisele Kopli lahes asuvate kalakoelmuteni. Süvendus- ja kaadamistööde negatiivne mõju kalakooslustele avaldub eelkõige kaladele kudeajal ja vahetult pärast seda – kalalarvidele. Peamiselt on selle põhjuseks kõrgendatud kontsentratsiooniga heljumi teke. Eriti ohtlik on heljumi taassettimine arenevale kalamarjale. Juhul, kui taassettinud heljumi kiht marjateral küündib 0.2 mm-ni ja rohkem, hukub kalamari reeglina 100 % ulatuses. Kuna süvendustöid kavandatakse teha ka laevateel, on reaalselt võimalik heljumi kandumine Kopli lahes (peamiselt lääneranniku lähistel) asuvate kalakoelmuteni. Kuigi heljumi kontsentratsioon sinna jõudes ei ole suur võib see siiski avaldada mõju kaladele kudeperioodil ja vahetult selle järel. Mõju kestvus piirdub tööde teostamise ajaga ning seda on võimalik viia nullilähedaseks, kui süvendustöid ei tehta kalade kudeperioodil. Paljassaare lahes on merepõhi savine ja savi-liivane, milles eelnevate kaadamiste ja heitvete süvalasu toimel on põhjapinnas teatud määral reostunud. Kuna laht on olnud aastaid tugeva reostuskoormuse all, on lahe põhjataimestiku kooslused muutunud ebasobivaks kalade kudesubstraadiks. Paljassaare lahes ja Bekkeri sadama lähistel ning pinnast vedavate praamide teel ei toimu töenduslikku- ning märkimisväärset harrastuskalapüüki, seetõttu ei ole käesoleval juhul ette

näha reaalset mõju kalapüügile. Samuti pole ette näha reaalset mõju linnustikule ja mereimetajatele.

Taotlusest nähtub, et kavandatavaid töid on kavas teha süvenduskaravani abil, mille koosseisu kuuluvad ühekopaline ujuvsüvendaja ja pinnaseveopraamid. Sadama kaguosas võib süvendamine toimuda osaliselt maismaalt ekskavaatorit või teisi sobivaid mehhanisme kasutades. Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole sadamate süvendamisel ujuvsüvendaja ja ekskavaatoritega tekkinud olukordi, mis võiksid kahjustada keskkonda. Mehaanilised kahjustused merepõhjakooslustele ja ka merepõhjale ei sõltu süvendaja tüübist. Taotleja kavatseb süvendustöid teha peamiselt ujuvsüvendajaga osaliselt aga ka maismaalt erinevate mehhanismide abil. Arvestades süvenduskoha kaugust lähimatest elamutest võib teatud olukordades eriti läänetuulega, sinna jõudev müra ületada lubatavaid piirarve elamute välisküljel. Samas ei häiri müra tase süvendustööde piirkonna elanikkonda olulisel määral juhul, kui peetakse kinni müra taset reguleerivatest õigusaktidest.

Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus

KMH-st nähtub, et kavandatava tegevuse puhul ei ole ette näha reaalseid täiendavaid riskimomente merereostuse tekkeks. Süvendamisel ning süvendatava pinnase veol kaadamisalale on avariilukorrad välditavad, kui peetakse kinni kõigist navigatsiooni ja tehnoloogiat reguleerivatest õigusaktidest ja nõuetest. Tegevusega võib kaasneda õlireostus vaid juhul, kui kasutatav tehnika ei ole töökorras, mistõttu võib tekkida õlide lekkimist mehhanismidest. Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva maastiku ja vee kahjustamine. Eelpool kirjeldatud tehnika kasutamine, on aktsepteeritav antud piirkonnas vee erikasutusega seotud tööde läbiviimiseks.

Tegevusega kaasneva mõju olulisuse hinnang

Eeltoodust nähtub, et keskkonnamõju hindamine ei ole vajalik, kuna KMH on asjakohaselt hinnatud ning annab tegevusloa andjale piisavalt teavet. Seega võib järeldada, et süvendustööd ning samuti kaadamine ei ole olulise mõjuga KeHJS mõistes juhul, kui võetakse arvesse KMH-s toodud leevendavaid meetmeid. Vajalikud tingimused ja piirangud kehtestatakse vee erikasutusloas. **Tulenevalt eeltoodust ei ohusta Bekkeri sadama süvendamine taotluses toodud mahus keskkonna seisundit, sh kohalike elanike tervist, heaolu ja vara, merepõhja elustikku, kalastikku ja linnustikku ning kaitstavaid loodusobjekte.**

Lugupidamisega

/Allkirjastatud digitaalselt/

Taimar Ala

Peadirektori asetäitja keskkonnakasutuse alal

Teadmiseks: Harri Rästas (harri@tallinnbekkerport.com)

Kaari Männikus-Nilson 615 5456

kaari.mannikus-nilson@keskkonnaamet.ee